

70
SK

FACTS

Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci

Mladí zamestnanci – Fakty a čísla Vystavenie rizikám a vplyv na zdravie

Táto správa je zhrnutím správy Európskeho observatória rizík⁽¹⁾, v ktorej je opísaná bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci v súvislosti s konkrétnymi rizikami, odvetviami alebo skupinami zamestnancov. Je to súčasť väčšieho projektu, ktorého cieľom je skoršia identifikácia nových trendov a rizík pri práci, čo by napomohlo lepšiemu využívaniu zdrojov a umožnilo včasnejšie a účinnejšie zásahy.

V súčasných štúdiách zameraných na pracovné riziká, ktorým čelia mladí ľudia, sa vyskytuje niekoľko metodických problémov⁽²⁾. Môže sa stať, že niektoré prípady nebudú oznámené, pretože mladí zamestnanci nemajú dostatočné informácie o postupe podávania správ a zdráhajú sa oznámiť nebezpečenstvá a riziká. Ťažko sa dajú získať aj štatistiky na úrovni EÚ rozdelené podľa veku a konkrétnych údajov o vystavení mladých zamestnancov⁽³⁾, najmä v odvetviach a povolaniach s prevažnou účasťou mladých zamestnancov. Týka sa to predovšetkým odvetvia služieb, pohostinských služieb a obchodu. Vyskytuje sa tu aj množstvo prekvapivých faktorov. Napríklad, najvyššia miera vystavenia zamestnancov hluku je v stavebníctve, priemysle, poľnohospodárstve a doprave, zatiaľ čo najvyššie absolútne počty zamestnancov vystavených hluku sa nachádzajú v terciárnom sektore (obchod, personálne služby, vzdelávanie, zdravotníctvo a sociálna práca).

Z tohto dôvodu sa na doplnenie chýbajúcich informácií a na vyjadrenie niektorých aspektov zložitej situácie mladých ľudí vystavených rizikám použili v tejto správe údaje, ktoré sa nedajú porovnávať, príklady iba z jedného členského štátu, jednorazové štúdie a štúdie z iných zdrojov ako národné oficiálne údaje.

Vystavenie rizikám

Z európskych a niektorých národných zdrojov vyplýva, že mladí zamestnanci sú vo väčšej miere vystavení týmto fyzickým rizikovým faktorom – hluk, vibrácie, teplo a chlad a manipulácia s nebezpečnými látkami.

Mladí ľudia pracujúci v hoteloch a reštauráciách a stavebníctve sú obzvlášť vystavení nadmernému hluku. Mladí zamestnanci sú tiež mimoriadne vnímaví k poškodeniam spôsobeným akustickým šokom, keďže tvoria väčšiu časť pracovnej sily v telefonických centrách.

© Ústredný inšpektorát práce, Ministerstvo hospodárstva a práce, Rakúsko

Vystavenie teplu sa vyskytuje obvykle v profesiách, v rámci ktorých sa pracuje vonku (poľnohospodárstvo a stavebníctvo), v priemysle a v hoteloch a reštauráciách.

Nebezpečné látky sa vyskytujú v rôznych pracovných prostrediach, kde sú zamestnaní mladí ľudia: sú to chemikálie používané v poľnohospodárstve a stavebníctve, čistiace prostriedky, benzín, rozpúšťadlá a výrobky používané v kaderníctvach.

Z výsledkov prieskumu z EÚ a národných zdrojov vyplýva, že fyzicky náročné pracovné činnosti (napríklad práca v nevhodných polohách, manipulácia s ťažkými bremenami a opakujúce sa pracovné činnosti) sa častejšie vyskytujú medzi mladými zamestnancami, ako je tomu v prípade priemernej pracovnej sily. V dôsledku toho sú mladí zamestnanci vystavení značnému riziku, že sa u nich vyvinú poruchy podporno-pohybovej sústavy (vrátane bolestí v dolnej časti chrbta). Z prieskumov tiež vyplýva, že mladí zamestnanci sú menej informovaní o pracovných rizikách.

Keďže v dnešnom svete pokračuje zrýchľovanie tempa života a práce, mladí ľudia musia stále častejšie pracovať pod tlakom príliš krátkych termínov a vo veľmi vysokom tempe. A hoci z prieskumov vyplýva, že pracujú menej hodín ako priemerná pracujúca populácia, mladí ľudia pracujú častejšie na zmeny a ich pracovná doba je nepravidelnejšia.

V prípade mladých zamestnancov existuje väčšia pravdepodobnosť, že budú informovať o neželanej sexuálnej pozornosti. Mladé ženy pracujúce na neistých pracovných miestach v hotelovom priemysle a priemysle služieb bývajú častejšie vystavené sexuálnemu obťažovaniu.

Zdravotné následky

Úrazy bez následku smrti

Z národných a európskych údajov vyplýva, že pracovné úrazy viac ohrozujú mladých zamestnancov. Napriek tomu úrazovosť a príčiny úrazov medzi jednotlivými sektormi a profesiami veľmi kolíšu. Podľa posledných európskych údajov⁽⁴⁾ miera výskytu úrazov pri práci bez následku smrti bola viac ako o 40 % vyššia medzi zamestnancami vo veku 18 – 24. Mladí muži sú obzvlášť ohrozenou skupinou, pokiaľ ide o bezpečnosť pri práci.

Smrteľné úrazy

Podľa údajov EÚ majú mladí ľudia celkovo nižšiu mieru úrazov so smrteľnými následkami. Tieto výsledky sú v súlade s údajmi z celého sveta.

Napriek tomu sa v niektorých sektoroch môže vyskytnúť vysoká miera smrteľných úrazov mladých zamestnancov. Najvyšší výskyt smrteľných

(1) <http://osha.europa.eu/publications/reports/7606507>

(2) Breslin, F. C., Day, D., Tompa, E., Irvin, E., Bhattacharyya, S., Clarke, J., Wang, A., *Systematic review of risk factors for work injury among youth*, Toronto: Institute for Work and Health, 2005.

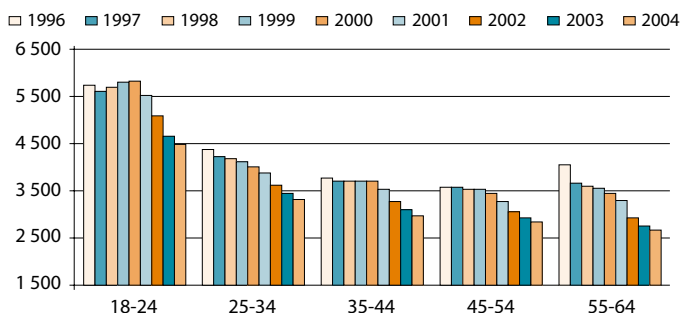
(3) Mladí zamestnanci: 15 – 24 rokov

(4) Európska štatistika pracovných úrazov (ESAW).

(5) Agriculture; Manufacturing; Electricity, gas and water supply; Construction; Wholesale and retail, repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods; Hotels and restaurants; Transport, storage and communication; Financial intermediation; Real estate, renting and business activities.

úrazov je v poľnohospodárstve, po ňom nasleduje stavebníctvo, doprava a komunikácie a výroba. Stavebníctvo je sektorom s najvyšším počtom smrteľných úrazov mladých zamestnancov.

Okrem toho je znepokojujúce, že v niektorých krajinách rastie počet smrteľných úrazov kvôli násilnostiam v maloobchode, čo tvorí vysoký podiel smrteľných úrazov medzi ženami v tomto sektore.

Štandardizovaná miera výskytu úrazov 1996 – 2004 (viac ako tri vymaľované dni, na 100 000 zamestnancov, deväť hlavných odvetví^(*), ESAW)

Choroby z povolania a zdravotné problémy

Mladí zamestnanci sú v priemere menej ohrození ako starší zamestnanci rizikom, že sa u nich vyvinie choroba z povolania. Pre vývoj chorôb z povolania je často potrebná kumulatívna expozícia a/alebo latentné obdobie a nie vždy sa dajú rozpoznať kvôli krátkodobým pracovným zmluvám.

Podľa Európskej štatistiky chorôb z povolania (EODS) k piatim najčastejšie sa vyskytujúcim chorobám z povolania medzi zamestnancami vo veku 15 – 35 rokov patria alergické reakcie, podráždenie kože, ťažkosti s dýchaním, infekčné choroby a poruchy podpornopohybovej sústavy. V roku 1999 mladí zamestnanci mladší ako 25 rokov nahlásili 86,5 % zdravotných problémov v dôsledku ťažkostí s dýchaním, ktoré zapríčinili viac ako dvojtýždňovú práceneschopnosť. Približne polovica zdravotných problémov, ktoré nahlásili samotní zamestnanci, ktorí mali menej ako 25 rokov (48,9 %), bola v dôsledku stresu, depresie a úzkosti a boli príčinou viac ako dvojtýždňovej práceneschopnosti.

Aj keď tieto výsledky nie sú presnými údajmi za mladých zamestnancov, poskytujú obraz o probléme. K niektorým z hlavných príčin chorôb súvisiacich s prácou v maloobchode patrí napríklad dermatitída, poruchy horných končatín a stres.

Prevenia a potreby výskumu

K možným príčinám uvedenej vyššej miery pracovných úrazov a zdravotných problémov patria nedostatočné skúsenosti mladých zamestnancov, ich fyzická a psychická nezrelosť a nedostatočná informovanosť o otázkach týkajúcich sa bezpečnosti a ochrany zdravia a skutočnosť, že zamestnávateľa neposkytujú príslušné informácie o týchto faktoroch, nezabezpečujú dohľad a bezpečnostné opatrenia a neumiestňujú mladých zamestnancov do pracovného prostredia, ktoré je pre nich vhodné. Je potrebné vážne pristupovať k pracovným rizikám, ktorým sú vystavení mladí za-

Európske spoločenstvo, 2006

mestnanci. Mnoho rizikových faktorov je ešte stále považovaných za neoddeliteľnú súčasť spôsobov, akými mladí ľudia riziká prijímajú. Počíta sa tiež s tým, že sú prirodzené pre charakter dočasnosti ich zapojenia do práce.

Je potrebné prijať konkrétne ciele opatrenia vo vzdelávaní a odbornej príprave, ako aj každodennej praxi na pracovisku.

Z niektorých výskumov tiež vyplýva, že opatrenia na rehabilitáciu sa možno v menšej miere zameriavajú na mladých zamestnancov a kratšie doby na regeneráciu mladých ľudí môžu tiež poukazovať na nedostatočnú informovanosť o rizikách, ktorým sú vystavení a ich dôsledkom.

Z informácií o tom, kde mladí ľudia pracujú, vyplýva, že tieto sektory by sa mali zamerať na podporu v oblasti školení o bezpečnosti a ochrane zdravia (BOZP) a prevencie. Z informácií o tom, aké sú hlavné riziká, ktoré ohrozujú ich zdravie, tiež vyplýva, že je potrebné, aby sa zvýšila informovanosť zamestnávateľov aj mladých zamestnancov o týchto zdravotných rizikách.

Niektoré odporúčania pre výskum a prax:

- zamerať sa na sektory, v ktorých sú mladí zamestnanci najviac ohrození;
- zamerať sa pri osвете medzi zamestnávateľmi a samotnými mladými zamestnancami na najrozšírenejšie riziká;
- usmerniť zamestnávateľské agentúry, aby upozorňovali na riziká, ktorým sú mladí zamestnanci vystavení;
- informovať inšpektorov o tom, kde je zamestnaná väčšina mladých ľudí a aké sú riziká, ktorým čelia;
- zohľadniť špecifické potreby konkrétnych skupín mladých zamestnancov (muži/ženy, migranti atď.);
- venovať osobitnú pozornosť zamestnancom na čiastočný úväzok a na dočasnú zmluvu. V pokynoch by sa mal uviesť význam osobitného dozoru nad mladými zamestnancami a zamestnávateľom. Inšpektorom a službám prevencie je potrebné poskytnúť konkrétne usmernenie;
- zahrnúť otázky týkajúce sa mladých zamestnancov do usmernení o práci na zmeny;
- zamerať politiky v oblasti rehabilitácie a zamestnateľnosti zranených zamestnancov na to, aby sa do nich zahrnuli aj mladí zamestnanci;
- zahrnúť BOZP do vzdelávania. Toto je obzvlášť dôležité pre tých, ktorí nastupujú do neistého zamestnania, ktorým sa dostáva menej odbornej prípravy pri práci a ktorých je ťažko oslovit'.

Viac informácií

Táto správa je zároveň príspevkom ku každoročnej kampani agentúry, ktorá bola v roku 2006 venovaná ochrane mladých ľudí pri práci. Pod heslom „Bezpečný štart“ sa viac ako 30 krajín aktívne zúčastnilo na najväčšej európskej kampani v oblasti BOZP na ochranu mladých zamestnancov.

Informácie o zamestnaní a najdôležitejších sektoroch, ktoré zamestnávajú mladých ľudí, sú zhrnuté vo Faktoch 69: **Mladí zamestnanci – Fakty a čísla: Zamestnanosť mládeže.**

Ďalšie informácie o bezpečnosti mladých zamestnancov sú k dispozícii na: <http://ew2006.osha.europa.eu/>

Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci

Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao

Tel.: (+ 34) 94 479 43 60, Fax: (+ 34) 94 479 43 83

E-mail: information@osha.europa.eu

© Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci. Reprodukcia je povolená pod podmienkou, že sa uvedie zdroj. Printed in Belgium, 2007

